

Sygn. akt V CSK 40/17

POSTANOWIENIE

Dnia 21 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego "D." Spółki Akcyjnej w W.

przy uczestnictwie M. Spółki Akcyjnej w W.

o ustanowienie służebności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 czerwca 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 8 września 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w W. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 2 lipca 2015 r. uwzględniające żądanie ustanowienia na prawie użytkowania wieczystego nieruchomości objętych wskazanymi księgami wieczystymi służebności przesyłu na rzecz uczestnika, której treścią jest prawo do oznaczonego korzystania z istniejących elementów kolektora do kanalizacji i jego eksploatacji zgodnie z przeznaczeniem oraz prawo swobodnego dostępu do tych elementów celem przeprowadzania niezbędnych prac związanych z eksploatacją, modernizacją, konserwacją, remontem, usuwaniem awarii, za wynagrodzeniem w wysokości 155 077,01 zł, w ten sposób, że oddalił wniosek.

Wnioskodawca w skardze kasacyjnej powołał obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazał przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączył z koniecznością wyjaśnienia czy uwłaszczenie państwowych osób prawnych w trybie art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 1991 r., Nr 2, poz. 6) skutkowało nie tylko przekształceniem przysługującego im prawa zarządu urządzeń przesyłowych w prawo ich własności, ale też przekształceniem tego tytułu prawnego we właściwe prawo podmiotowe, uprawniające je do dalszego korzystania z nieruchomości - w niniejszym stanie faktycznym w służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu-będących w czasie nabycia prawa własności urządzeń przesyłowych własnością innych podmiotów niż Skarb Państwa, w tym gmin.

Potrzeba wykładni przepisów wywołujących rozbieżność w orzecznictwie dotyczy uregulowań art. 305¹ w związku z art. 305² § 2 i art. 233 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznanie skargi kasacyjnej, będącej kwalifikowanym, nadzwyczajnym środkiem odwoławczym musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, związanymi z ochroną interesu powszechnego. Indywidualny interes skarżącego podlega uwzględnieniu, o ile jest zgodny z interesem

powszechnym. Skarga nie stanowi środka zmierzającego do kwestionowania niesatysfakcjonującego skarżącego orzeczenia sądu drugiej instancji. Stwierdzenie, czy zachodzą szczególne względy, przemawiające za rozpoznaniem skargi kasacyjnej w konkretnej sprawie, dokonywane jest przez badanie, czy skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na istnienie chociaż jednej z przyczyn wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powołanie się przez skarżącego na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, wymaga przedstawienia konkretnego problemu i wskazania przepisu, na tle którego się on pojawił oraz przedstawienia argumentacji, odrębnej od uzasadnienia podstaw kasacyjnych, a przemawiającej za tym, iż rozstrzygnięcie go stwarza rzeczywiste i poważne trudności. Ponadto wiąże się z obowiązkiem wykazania, że problem jest istotny i poważny, w rozumieniu powołanego przepisu, nierozwiązany w dotychczasowym orzecznictwie sądowym, ma uniwersalny charakter i jego wyjaśnienie służyć będzie rozpoznaniu innych podobnych spraw oraz rozstrzygnięciu sprawy skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.). Przedstawione przez skarżącą zagadnienie prawne nie spełnia przesłanek nowości i istotności,

Potrzeba dokonania wykładni przepisów prawnych, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., obligowała skarżącą do wskazania przepisu, który wymagałby wykładni, ponieważ dotychczas do tego nie doszło albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.), jak też wyjaśnienia na czym polegają wątpliwości związane z rozumieniem tego przepisu

oraz przedstawienia, że wątpliwości te mają poważny i rzeczywisty charakter, nie są zaś zwykłymi wątpliwościami, które wyłaniają się w każdym procesie stosowania prawa. Jeśli na tle stosowania tych przepisów powstały już rozbieżności w orzecznictwie na skarżącym spoczywa obowiązek ich przedstawienia.

Przedstawione w obu podstawach skargi kasacyjnej wątpliwości zostały wyjaśnione w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2017 r., III CZP 101/16, stwierdzającej, że służebność przesyłu może być ustanowiona na prawie użytkowania wieczystego; użytkownik wieczysty nie może jednak skutecznie żądać ustanowienia takiej służebności, jeżeli urządzenia przesyłowe - zainstalowane przez przedsiębiorstwo państwowe w okresie obowiązywania zasady jednolitej własności państwowej - znajdowały się na nieruchomości Skarbu Państwa przed oddaniem jej w użytkowanie wieczyste. Zainstalowanie przez przedsiębiorstwo państwowe urządzeń przesyłowych w okresie obowiązywania zasady jednolitej własności państwowej na gruncie będącym własnością Skarbu Państwa, które w następstwie przekształceń własnościowych na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, stało się ich właścicielem, ale nie nabyło praw do gruntu, ponieważ inny podmiot został ich właścicielem lub użytkownikiem wieczystym, doprowadziło do ograniczenia i obciążenia prawa własności. Wobec tego podmiot, w stosunku do którego użytkowanie wieczyste do takiego gruntu powstało z mocy prawa lub na podstawie umowy zawartej z właścicielem i konstytutywnego wpisu w księdze wieczystej, nabył to prawo z istniejącym ograniczeniem nieruchomości, obowiązany jest trwale znosić stan ukształtowany położeniem zainstalowanych urządzeń przesyłowych wchodzących w skład przedsiębiorstwa przesyłowego i czynności niezbędnych do zapewnienia prawidłowej eksploatacji. Użytkowanie wieczyste nie może kolidować z obciążeniami nieruchomości, które powstały przed oddaniem nieruchomości do takiego użytkowania.

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, której podstawy Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu w granicach zaskarżenia, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 520 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw